

Udržitelný rozvoj

Tomáš Pitner

November 7, 2011

Se stále intenzivnějším globálním vlivem lidské činnosti na životního prostředí se ukázalo, že životní prostředí není výlučnou záležitostí ani individuálních osob, ani vlád jednotlivých zemí, ale dokonce celé mezinárodní komunity jako celku. Izolované aktivity jednotlivých států v ochraně životního prostředí mají svá omezení a bylo třeba hledat mechanismy, jak identifikovat klíčové ekologické problémy celého lidstva, vytyčit strategii vztahu lidstva jako celku k životnímu prostředí a postupně tuto strategii realizovat.

Nejširší světovou organizací, jejíž členy jsou prakticky všechny státy světa, je Organizace spojených národů. OSN na sebe vzala úlohu světového koordinátora v otázkách životního prostředí a uspořádala roku 1992 v Rio de Janieru schůzku na nejvyšší (tedy ministerské) úrovni pod názvem Earth Summit. Tato konference ideově navazovala na první setkání ve Stockholmu roku 1972 a stala se jejím podstatným, takřka revolučním, prohloubením. Ústřední myšlenkou setkání v Riu byla deklarace takového vztahu člověka k životnímu prostředí, který by umožňoval kontinuální trvalý rozvoj

- Kompletní popis viz
<http://www.ceu.cz/SVIS/Indikatory/index.htm>
- Současné mezinárodní aktivity:
<http://www.ceu.cz/SVIS/Indikatory/r-souc00.htm>
- blíže viz kapitola Environmentální data a informace

Ekologická stopa (Ecological Footprint, ES) je souhrnný (agregovaný) environmentální indikátor na velmi vysoké úrovni abstrakce, jehož smyslem je "jedním číslem" vyjádřit trvalou (ne)udržitelnost rozvoje daného státu, regionu, komunity, atd. Přestože kvůli svému zjednodušujícímu charakteru je terčem kritiky, jde o jednoduchý a progresivní indikátor vhodný například k informování veřejnosti, ke srovnávání, plánování, k demonstračním účelům, atd. Základní otázkou, na niž ES odpovídá, je, zda dané území je schopno trvale unést materiální požadavky civilizace na něm žijící, neboli, jaká je ES konkrétní populace ve vztahu k tzv. **nosné kapacitě prostředí**.

Principy AES Metodika **analýzy ekologické stopy (AES)** byla poprvé uvedena kanadskými vědci M. Wackernagelem a W. Reesem v publikaci "Reducing Human Impact on the Earth" roku 1996, jde tedy o metodu relativně novou. AES je založena na těchto principech:

- 1 lze kvantitativně stanovit většinu zdrojů, které spotřebováváme a odpadů, které produkuje
- 2 většina těchto zdrojů a odpadů může být přepočtena na odpovídající plochy ekologicky produktivní země (orná půda, les, ...) nutné k zabezpečení životodárných systémů.

Výraznou předností AES před jinými indikátory je schopnost vyjádřit environmentální dopady i za hranicemi příslušného regionu (města, státu).

Definice **Ekologická stopa** definované populace (jednotlivec, město, stát...) je tedy celková plocha ekologicky produktivní země a vodní plochy, využívaná výhradně k zajištění zdrojů a asimilaci odpadů produkovaných danou populací, při používání běžných technologií.

Metodika AES Stručně uvedeme jednotlivé kroky AES:

- 1 odhad plochy země na osobu odpovídající **spotřeby každé hlavní spotřební položky**
- 2 **výpočet celkové ekologické stopy osoby** - součtem ekosystémových ploch každé položky ročního nákupního koše
- 3 ekologická stopa populace je **součtem ES všech osob v populaci**

Ukázka matice spotřeba - land-use

- Kategorie země (ha/osobu): Energetická z., Degradovaná z., Zahrady, Orná půda, Pastviny, Les, Celkem
- Spotřební položky: Potraviny, Bydlení, Doprava, Spotřební zboží, Služby, Celkem

Příklad (viz Velek in Šauer a kol., 2003):

Země	Biologická kapacita (ha/os)	Ekologický deficit (ha/os)
Svět	1,90	0,38
Země s vysokou spotřebou	2,28	5978,7
Země se střední spotřebou	3,55	2,93
Země s nízkou spotřebou	6,48	906,5
Příklad USA	1,89	0,10
	1,99	2941,0
	0,95	-0,11
	0,83	2114,2

- ES pražské dopravy
- Celková ES Londýna

EF umožní získat srovnání nedosažitelná jinou dosud používanou technikou:

- srovnání odhození odpadu do netříděného ("do popelnice") vs. odvoz autem do tříděného sběru
- srovnání sdílení drahého neúsporného auta vs. vlastnění elektromobilu
- ...

EF je velmi perspektivním nástrojem na jednoduché srovnání "udržitelosti" rozvoje.

EF umožní získat srovnání nedosažitelná jinou dosud používanou technikou:

- srovnání odhození odpadu do netříděného ("do popelnice") vs. odvoz autem do tříděného sběru
- srovnání sdílení drahého neúsporného auta vs. vlastnění elektromobilu
- ...

EF se stává standardním nástroje sledování UR.

V politice *států* znamená respektování principu trvale udržitelného rozvoje uvědomění si, že je nutné formulovat státní politiku v životním prostředí.

Role *trhu a státu se musejí doplňovat*, což platí dvojnásob v informační politice v životním prostředí, kde zejména může stát přímo působit (monitoring, zákonem nařízené sledování environmentálních ukazatelů).

Za koordinaci zájmů a činností soukromých (ekonomických) subjektů s vlivem na životní prostředí nese hlavní odpovědnost stát. Stát má a bude mít nezastupitelnou úlohu také tam, kde neexistují vlastnické vztahy (ovzduší) nebo kde je nelze přesně vymezit (vody v řekách, mořích) a také tam, kde sice jsou definovány, ale nepokrývají celou oblast vlivů určité činnosti na životní prostředí (půda v zemědělství, těžba surovin) - tedy tam, kde existují externality, které by soukromý subjekt provádějící určité činnosti nemusel respektovat, viz [STPOL95]. To se týká zejména činností s globálním vlivem - znečišťování ovzduší, vod, kontaminace půd. Je třeba definovat státní politiku životního prostředí, na jejím základě aktualizovat a modernizovat legislativní systém, zapojovat se do mezinárodních aktivit a především působit na soukromé subjekty.

Zaměříme se nyní na konkrétní situaci v České republice a na priority v tomto směru. Prvořadými problémy státní politiky v životním prostředí je řešení následujících environmentálních hrozeb:

Vliv státu může nabýt i podoby *omezení vlastnických práv*, především ve smyslu *regulace nakládání se soukromým majetkem* (např. regulace hospodaření v lesích, využívání vodních toků, zástavba území, atd.). Omezení může být kompenzováno, např.

- daňovými úlevami
- dotacemi

Dalším, klasickým a dodnes podstatným vlivem státu, resp. veřejné správy je *vymezování chráněných území*.

Vymezování chráněných druhů

Nastavení ekonomických nástrojů státní ekologické politiky viz ekonomické aspekty ochrany ŽP.

Další legislativa

- proti znečišťování složek ŽP (voda, vzduch, půda)
- využívání území, nerostného bohatství
- regulace hospodaření s odpady

Vymáhání dodržování legislativy

- kontrolní orgány v oblasti ŽP (ČIŽP, SÚJB, ČOI, lesní stráž),
- orgány činné v trestním řízení (policie, státní zastupitelství, soudy),
- celní orgány,
- finanční úřady

Tržní mechanismy fungují dobře tam, kde jsou *přesně vymezené vlastnické vztahy*, kde tzv. externality (tzn. vlivy sahající mimo objekt vlastnictví) neexistují nebo jsou slabé, viz [STPOL95]. Tam je možno využít zákonem stanovených práv a povinností vlastníků. Vycházejí z předpokladu, že vlastnictví zavazuje a že je možné zákonem ukládat vlastníkům povinnosti (např. vlastník lesa je povinen řídit se "lesním zákonem" - zákon č.225/1995 Sb., majitel vodní plochy zákonem č.138/1973 Sb. ve znění pozdějších předpisů, atd.).

Výrazem zájmu soukromého sektoru o životní prostředí je nejen dodržování zákonů, ale i dobrovolné definování vlastní environmentální politiky směřující k principům trvalého zlepšování vztahu k životnímu prostředí. K tomu existuje několik používaných nástrojů, mezi něž patří i systémy environmentálního managementu podle standardů ISO 14000 (EMS), viz [HENVI96], a Nařízení Rady EU 1836/1193 (EMAS), viz [EMAS93].

Kompromisním řešením neznamenajícím ostré omezení

Role nevládních organizací

- Integrovaná prevence a omezování znečištění (Integrated Pollution Prevention and Control - IPPC) a použití tzv. nejlepší dostupné technologie (Best Available Technique - BAT)
- Ekologické značení (eco-labelling)
- Systémy environmentálního řízení (ISO 14000, EMAS)
- Hodnocení vlivu na životní prostředí (Environmental Impact Assessment - EIA)

- Příprava Strategie (český překlad): <http://www.czp.cuni.cz/enlacz/StrTUR/strategietur.pdf>
- EU STRATEGY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT (full-text, final version): <http://www.czp.cuni.cz/enlacz/StrTUR/StakeholdersViews.htm>
- 6. akční plán EU (český překlad): http://www.czp.cuni.cz/6EAP/souhrn_navrhu_6AP.htm

- Vydává každoročně MŽP ČR.
- <http://www.env.cz/env.nsf/f241cc2d308eeea4c12569a00075619b/065c3c3f10239e9ec1256af5003a8942?OpenDocument>

Perspektivy

- Přednáška B. Moldana: http://www.czp.cuni.cz/Petram/prispevky/BM-prednaska30102001_soubory/frame.htm

- Vydávána každé dva roky, letošní na [http://www.env.cz/envdn.nsf/0/2893b6466989bd0dc1256a03002fbf9a/\\$FILE/spzp2001.pdf](http://www.env.cz/envdn.nsf/0/2893b6466989bd0dc1256a03002fbf9a/$FILE/spzp2001.pdf).

Cílem připravované právní úpravy integrované prevence a omezování znečištění a integrovaného registru znečišťování je dosáhnout maximální možné prevence průmyslového znečišťování všech složek životního prostředí a zabezpečit tak plnou slučitelnost právního řádu České republiky v této oblasti s právem Evropských společenství, zejména se směrnicí 96/61/ES, navazujícími rozhodnutími Evropské komise a dále s doporučením Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) C(96)41/Final.

Uvedené cíle mají být dosaženy těmito nástroji:

- integrované zhodnocení všech vlivů provozu určitých zařízení na životní prostředí, na jehož základě má být namísto více individuálních povolení (vyjádření, stanovisek, souhlasů) vydáno žadateli jedno tzv. integrované povolení k provozu těchto zařízení,
- vzájemná komunikace mezi žadatelem a povolujícím subjektem, jejímž výsledkem má být stanovení opatření a podmínek pro provoz zařízení, vhodných jak pro životní prostředí, tak pro provozovatele zařízení,
- využití výměny informací o nejlepších dostupných technikách mezi členskými státy Evropské unie,
- zveřejňování údajů o znečišťujících látkách, vedených v integrovaném registru znečišťování.

Tyto nástroje mají být promítnuty do systému povolování provozu zařízení podle platných právních předpisů. Navrhovaná právní úprava má vymezit okruh zařízení, která novému systému budou

Best Available Technique (BAT)

Best Available Technique (BAT)

- představuje nejefektivnější a nejpokročilejší stadium vývoje činností a jejich provozních metod, které jsou zároveň technicky a ekonomicky dostupné.
- *Technikou* se přitom rozumí jak používaná technologie, tak způsob, jakým je zařízení navrženo, vybudováno, provozováno a vyřazováno z činnosti,
- *Dostupnou* se rozumí technika, která byla vyvinuta v měřítku, které umožňuje realizaci v příslušném průmyslovém oboru za ekonomicky a technicky přijatelných podmínek s ohledem na náklady a přednosti, ať již tato technika je nebo není v dotyčném členském státě používána či vyráběna, pokud je provozovateli vhodně přístupná, a pod pojmem
- *Nejlepší* se rozumí nejefektivnější technika z hlediska dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí jako celku.

Další info dostupné na ČEÚ: <http://www.ceu.cz/IPPC/>.

Ekologické značení (eco-labelling)

Řízení procesu značení ekologický šetrných výrobků v ČR: Agentura pro ekologicky šetrné výrobky (součást ČEÚ, <http://www.ceu.cz>) je odpovědným a výkonným orgánem Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků. Přijímá a vyřizuje přihlášky žadatelů o propůjčení ochranné známky "Ekologicky šetrný výrobek" konkrétním výrobkům a samozřejmě také kontroluje dodržování kritérií a podmínek u držitelů této známky.

Zastává též funkci sekretariátu Rady pro ekologicky šetrné výrobky - odborného poradního orgánu ministra v Národním programu. Agentura zajišťuje rozvoj Národního programu také v etapě výběru nových výrobních kategorií, stanovení kritérií pro hodnocení výrobků a jejich zpracování v podobě nových směrnic s požadavky pro udělení ochranné známky EŠV. Veškeré činnosti zajišťuje v souladu s ekolabelingovými předpisy EU a aproximační strategií pro oblast životního prostředí. Zveřejňuje výsledky Národního programu a zajišťuje ve spolupráci s MŽP jeho propagaci.

Příklad směrnice ke značení Tepelně izolační materiály ze sběrového papíru: <http://www.ceu.cz/ESV/Smernice/SME012000.htm>

Ekolabelingový systém Evropských společenství platný v EU:

Nadnárodní systém založený na základě rady Evropského hospodářského společenství ze dne 23. března 1992. Jedním z důvodů jeho založení byla snaha omezit rostoucí množství ekolabelingových národních systémů, popř. je přivést ke vzájemné větší spolupráci. Ekolabeling Evropských společenství je založen na týchž zásadách jako Program ČR. Z možnosti obdržet ochrannou známku jsou podobně jako v našem programu vyloučeny potraviny, nápoje, léčiva střelné zbraně a výbušniny.

- viz

<http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/>

EMAS, neboli **Eco-Management and Audit Scheme** (Systém řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí), je jedním z kooperativních nástrojů ekonomie životního prostředí, uplatňovaných v rámci Evropské unie.

Vstoupil v platnost v dubnu 1995 a podniky, které se k tomu dobrovolně rozhodnou, podle něj mohou zavádět EMS (Environmental Management System - systém řízení podniku z hlediska ochrany životního prostředí).

Přistoupením k EMAS se příslušný podnik zavazuje hodnotit a zlepšovat dopad svých činností na životní prostředí. (Tím mimo jiné naplňuje požadavky ochrany a zlepšování kvality životního prostředí a zohledňování principů trvale udržitelného rozvoje, které zakotvuje Smlouva o Evropské unii.)

K plné účasti v EMAS a souvisejícímu zařazení do příslušného registru musí podnik učini následující kroky:

- 1 Vytvořit politiku životního prostředí
- 2 Provést úvodní přezkoumání stavu životního prostředí, které odhalí vliv podniku na životní prostředí a jeho jednotlivé složky, soulad s legislativou vztahující se k ochraně životního (ale i např. pracovního) prostředí, ... apod.
- 3 Stanovit si cíle ochrany životního prostředí a zavést programy k jejich dosažení.
- 4 Zavést EMS.
- 5 Provádět pravidelné interní či externí audity tohoto systému.
- 6 Vytvořit prohlášení o stavu životního prostředí a nechat si jej ověřit nezávislým ověřovatelem. (To se musí opakovat minimálně každé 3 roky.)
- 7 Zaregistrovat se u příslušného subjektu.
- 8 Zpřístupnit prohlášení o stavu životního prostředí veřejnosti.

Program EMAS vstoupil v platnost v dubnu 1995 na základě Nařízení Rady (ES) č. 1836/93 z července 1993 a byl otevřen především pro podniky z výrobní (průmyslové) sféry.

Revize tohoto nařízení byla provedena v roce 2001, a to Nařízením Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 761/2001, označovaným jako EMAS II.

K revizi došlo zejména z následujících důvodů:

- Ukázalo se, že nejen průmysl, ale i ostatní ekonomické sektory mají významný vliv na kvalitu životního prostředí. (Potvrdily to pilotní projekty v jednotlivých zemích, které využily možnosti rozšíření programu na ostatní sektory podle článku 14 původního nařízení.)
- Bylo potřeba sladit požadavky EMAS a mezinárodní normy 14001, podle které je též možno zavést EMS.
- Bylo třeba více podpořit zavádění EMS v malých a středních podnicích (SMEs - Small and Medium Enterprises).
- Článek 20 původního nařízení vyžadoval provést revizi

Agentura EMAS – je zřízena v Českém ekologickém ústavu. Plní funkci sekretariátu Rady programu EMAS v ČR, zabezpečuje odborné a manažerské činnosti spojené s tímto programem. Spravuje databázi českých podniků registrovaných podle normy EMAS a spolupracuje s Českým akreditačním institutem při notifikaci a prověřování činnosti zahraničních akreditovaných ověřovatelů působících v České republice.

- dále viz <http://www.ceu.cz/EMAS/Uvod.asp>

Poznáte terminologii a hlavní principy posuzování vlivu na životní prostředí obecně a podle české legislativy.

Jde o klíčový nástroj v oblasti ekologické prevence, jehož prostřednictvím jsou posuzovány možné dosud neexistující dopady plánovaných projektů a staveb na životní prostředí. Proces posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) zaujímá jedno z nejdůležitějších míst v systému prevence poškozování životního prostředí. Může pomoci zabránit vzniku nenapravitelných škod a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti. V rozvinutých zemích je proces EIA řazen mezi nejvýznamnější nástroje k hodnocení investičních plánů, u nichž je předpokládán výraznější dopad na místo, v němž mají být plány uskutečněny.

- 1 **prevence** – pokud lze očekávat, že daný *záměr* (stavba, činnost, technologie) bude mít významný vliv na životní prostředí, je *záměr* ještě *před realizací posouzen odborníky*, jeý *záměr* popíše a souhrnně zhodnotní.
- 2 **demokracie** (podíl na rozhodování) – shromáždí se názory veřejnosti a veřejné správy na realizaci *záměru*.

Hodnotí se celý "životní cyklus" záměru, tj. fáze

- 1 přípravy,
- 2 provedení (např. vybudování továrny, komunikace),
- 3 provozování (např. provoz dané technologie, komunikace)
- 4 likvidace
- 5 sanace

Záměr obsahuje i návrh protipatření vůči potenciálním škodám na ŽP během těchto fází.

Vliv (Impact) Není zde vždy nutně míněn negativní vliv, může být i příznivý. Jde o vlivy přímé i nepřímé, druhotné, dočasné, krátkodobé, atd...

Zjišťovací řízení (Screening) U záměrů, kde není zcela jednoznačně zřejmé, že je třeba vypracovat EIA, je nejdříve proveden tzv. *screening*, kdy je zjištěna potřeba a rozsah dokumentace (*scoping*).

Dokumentace (Statement, Report, Documentation) Je zpracována v rozsahu daném zjišťovacím řízením. Vypracuje ji navrhovatel (investor) záměru.

Posudek (Review) Vypracovaná dokumentace je předána k posouzení nezávislým odborníkem, který vypracuje *posudek* (*report*). Ten se dostane spolu s dokumentací (předloženým popisem záměru) úřadu, který zaujme *stanovisko*.

Stanovisko Stanovisko je postoj úřadu na základě předloženého záměru a nezávislých posudků. Může mít podobu stanoviska v územním řízení podle stavebního zákona, povolení těžby podle horního zákona atd. Stanovisko EIA není pro postup v těchto

Zakotvení EIA v právním systému ČR a v mezinárodních úmluvách

Pro závažné lokální, regionální a národní projekty musí být hodnocení vlivu na životní prostředí (EIA) podle platné české legislativy (zákon č. 100/01 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí) povinně vypracováno. V praxi lze předpokládat nadále nárůst počtu předkládaných záměrů. Z podaných záměrů je obvykle cca 90

Týká se posuzování nikoli jednotlivých záměrů, ale celých *strategií* (konceptů, plánů, programů...).

Přímé nástroje Přímé nástroje státu k ovlivňování chování ekonomických subjektů k ŽP mají převážně charakter *command-and-control*, tedy *naříď a sleduj*, převážná většina z nich tedy patří mezi "klasické" nástroje státní politiky v oblasti ŽP a řada z nich je pro svůj "netržní" charakter považována za málo účinné. Přesto je řada z těchto přímých nástroj dosud (nejen v ČR) uplatňována:

- limity (znečišťování ovzduší, vypouštění odp. vod, znečištění půdy), normy (např. hygienické, pracovní, atd.), standardy
- příkazy, zákazy (v ČR dosud používaná častěji než v jiných vyspělých zemích - jde o "nesystémový" prvek)
- předpisy ukládající dodržování předepsaného postupu (povinné hodnocení, schvalování, souhlasy, povolování)

Nepřímé nástroje Jejich výhodou je schopnost tržně působit - *ekonomicky stimulovat*, případně stimulovat i *morálně*.

- **ceny**: věcně usměrňované ceny (energie, nájmy, zemědělské komodity atd.), státem dané odhadní ceny (např. pozemků) a

Ekonomické hodnocení ekologických funkcí území viz studie ČEÚ:

<http://www.ceu.cz/ECON/SejakEkonomicke.htm>

Pokracování v kvantifikaci environmentálních škod způsobovaných v České republice viz studie ČEÚ:

<http://www.ceu.cz/ECON/SvejdarovaSkody.htm>

V současnosti připravují Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem financí koncepci ekologické daňové reformy, jež by měla být vládou projednána ve 2. polovině letošního roku. Koncepce spočívá v zavedení nových spotřebních daní na pevná paliva a elektřinu. Výnos z těchto daní by měl být využit na adekvátní snížení daní z příjmů nebo pojistného na sociální zabezpečení. Reforma by tedy měla být výnosově neutrální, měla by motivovat k preferování ekologicky šetrnějších druhů energie, zejména z obnovitelných zdrojů, a k větší hospodárnosti. Systém poplatků za znečišťování složek životního prostředí byl podrobněji popsán již v loňské Cardiffské zprávě. V oblasti skládkování odpadů se využívá institut finanční rezervy, kterou musí provozovatel skládky odpadů při provozování skládky vytvářet na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu. Úroky z peněžních prostředků finanční rezervy jsou její součástí. Peněžní prostředky této rezervy se ukládají na zvláštní účet v bance. Zanikne-li provozovatel skládky před ukončením péče

- věcně usměrňované ceny (energie, nájmy, zemědělské komodity atd.),
- státem dané odhadní ceny (např. pozemků) a
- *nepřímé působení na ceny*: např. daněmi

Slouží buďto jako

- *postih* nežádoucí (produkce, jevu, procesu, ekologicky nepříznivého chování) *zvýšením daňového zatížení* či naopak
- *podpora* příznivého chování (produkce, technologie...) *snížením daňového zatížení*.

Úloha ED by měla v budoucnu postupně výrazně narůst, přičemž ale musí být celkové daňové zatížení v ekonomice zachována (fiskální dopad pokud možno neutrální).

V daňovém systému České republiky existují následující daně (všechny, nejen environmentální):

- DPH
- spotřební daň
- daň z příjmu (FO, PO)
- daň z nemovitostí
- silniční daň
- dědická a darovací daň
- daň k ochraně ŽP

Blíže k jednotlivých typům daní:

DPH Sníženou, tj. zvýhodněnou sazbou DPH (nyní 5

Představuje jakousi "dodatečnou" daň na spotřebu určitých druhů výrobků, kde je zřejmé, že ani zvýšené zdanění neodradí od koupi, v současnosti jsou to: alkoholické nápoje, tabákové výrobky, uhlovodíková paliva.

Primárním důvodem k zavedení však nebyly environmentální důvody: smyslem je primárně posílit příjem státní pokladny.

Od této daně jsou osvobozeny některé environmentálně příznivé podnikatelské činnosti:

- např. výroba energie z alternativních zdrojů

Obecně má za úkol stimulovat vlastníky k intenzivnímu využívání nemovitostí, což může mít i negativní environmentální dopady (např. zastavění pozemku).

Může být odpuštěna, pokud je dar použit na ekologické účely.

Silniční daň je environmentální v tom smyslu, že daní provoz silničního motorového vozidla za účelem podnikání (i např. služební cesty vozidly zaměstnanců jsou daněny).

Navíc donedávna existovalo zvýhodnění vozidel splňujících přísnější emisní limity.

Od silniční daně je osvobozena autobusová doprava osob v linkových autobusech.

Podobný efekt jako SD může mít i poplatek za *používání dálnic* (dálniční známky).

"Skutečné" ekologické daně

"Skutečné" ekologické daně nad rámec výše uvedených "klasických" daní zatím nejsou v ČR zavedeny.

Princip EP spočívá v tom, že *nositelé činností s potenciálním rizikem ohrožení ŽP* (výroba, doprava) se *proti tomuto riziku pojišťují* (dobrovolně nebo povinně).

- dochází ke koncentraci prostředků na sanaci případných envir. škod
- systémem bonusů a malusů může pojišťovna sama zohlednit environmentální chování pojištěnců
- pojišťovna vyvíjí aktivity, aby ke škodám nedocházelo

V ČR zatím není rozšířeno pravděpodobně z důvodů malé poptávky.

Financování ochrany přírody a krajiny v mezinárodním měřítku

- Poznáte hlavní zdroje financování ochrany ŽP v národním a mezinárodním měřítku.
- Mezinárodní finanční prostředky
- Národní fondy ŽP
- Rozvojové projekty
- Debt-for-nature
- Půjčky

Financování ochrany přírody a krajiny v ČR - Prostředky státní sféry v tuzemsku

Prostředky státního rozpočtu

Prostředky rozpočtů územní samosprávy (kraje, obce)

Prostředky ze znečišťování ŽP (SFŽP)

Prostředky mezinárodních programů (PHARE, SAPARD, ISPA, LIFE)

Investiční a rozvojové banky a fondy

Prostředky jiných vlád

Tuzemské nadace

Nadace v zahraničí a nadnárodní nevládní organizace